

Гетьманиха, -хи, ж. = гетьманша. АД. І. 166.

Гетьманівна, -ни, ж. Дочь гетмана. Желех.

Гетьманова, -вої, ж. = Гетьманша. АД. II. 5.

Гетьманша, -ші, ж. Жена гетмана. Шевч. 144. К. ЧР. 131. [2].

Отже, у словнику Бориса Грінченка (вид. 1907–1909 рр.) збереглося багато фемінітивів, які зникли за СРСР. Видно різноманітні цікаві словотворчі суфікси: нейтральні, експресивно забарвлені й ті, що змінюють лексичне значення маскулінітива. Тому вживання фемінітивів – це не просто модне явище, а ще й данина давнім традиціям.

Література

1. Інтерв'ю з Оленою Малаховою «Фемінітиви – не данина моді, вони властиві українській мові як системі». Журнал «WoMo». URL: <https://womo.ua/olena-malahova/> (дата звернення 24.03.2019).

2. Словарь української мови (Зібрала редакція журналу «Кієвская Старина». Упорядкував, з додатком власного матеріалу, Борис Грінченко. Томи I–IV Київ, 1907-1909 р.

3. Фемінітиви. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення 25.03.2019).

ГРАМАТИЧНА КАТЕГОРІЯ ДАВАЛЬНОГО ВІДМІНКА ОДНИХ ІМЕННИКІВ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ У ТВОРЧОСТІ МАКСА КІДРУКА (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ЗАЗИРНИ У МОЇ СНИ»)

Сидор Л.

Національний університет «Львівська політехніка»

Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Кафедра прикладної лінгвістики

sydorlilia@gmail.com

Науковий керівник – **Наконечна Г. В.**, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Питання дотримання в художній літературі чинних норм українського правопису завжди цікавило мовознавців, літературознавців. Адже мова письменників відбиває мову народу на певному часовому зрізі.

Метою нашого дослідження є виявити відповідники авторського вживання вимогам чинного правопису. Проаналізувавши 110 ст. роману «Заирни у мої сні», я виявила 14 уживань граматичної категорії давального відмінка однини іменників чоловічого роду.

Відповідно до чинного правопису маємо [1, с. 86]:

1. Закінчення (-ові) (у твердій групі), (-еві) (у мішаній та в м'якій після приголосного), (-єві) (у м'якій групі після голосного та апострофа) мають іменники чол. роду. Ці ж іменники приймають і закінчення (-у),(-ю).

2. Закінчення (-у) (у твердій і мішаній групах), (-ю) (у м'якій групі) мають:

А) іменники сер. роду;

Б) іменники чол. роду на (-ів), (-їв), (-ов), (-уя), (-єв), (-ин), (-ін), (-їн).

Серед виявлених уживань давального відмінка 42,8 % мають слова із закінченням (-ові), (-еві), (-єві), а відповідно на закінчення (-у), (-ю) припадає 57,1 %.

Серед прикладів уживань на (-ові), (-еві) маємо на позначення осіб:

1. «Усе, що виручила, переказала батькові в Одесу».

2. «Або якби змирився з діагнозом Паламара та почав давати сину «Фінлепсин ретард». Звісно тепер уже пізно, час не повернути назад, але я без вагань продав би душу диявол**ові**». [Примітка 1: Коли поряд в тексті вживаємо кілька іменників чол. роду у формі Д.в. однини, то для уникнення одноманітних відмінкових закінчень слід спочатку використовувати закінчення (-ові), (-еві), (-єві), а потім – (-у), (-ю)]

3. «Припускаю, когось із вас дивує ім'я, яке ми дали син**ові**».

4. «Вона спочатку присіла біля мене, а потім нахилилася, зазирнувши в обличчя мал**ому**».

5. «Значною мірою завдяки Чедков**і** Босману, американському супервайзерові». [Примітка 3: прикметно, що ця фраза відповідає нормам чинного правопису].

6. «Треба було вибрати подарунок Теодор**ові**».

Серед прикладів уживань на (-у), (-ю) маємо на позначення осіб:

1. «Теодору виповнилося 2 роки і 3 місяці».

2. «Мама читала Теодору в дитячій кімнат**і**».

3. «В Інтернеті авторство приписують часом Френку Синатрі». [Примітка 2: у прізвищах можна вживати й закінчення –(ові)].

4. «Психопатка-медсестра Енні Уїлкс ламає ноги улюбленому Полу Шелдону».

5. «Я зателефонував Ромі Цезарку та попросив забрати нас із Острога».

Отже, здійснений аналіз засвідчує практично рівноцінне уживання зазначеної граматичної категорії у творчості Макса Кідрука. Незважаючи на замовчування у радянський час цього закінчення, воно побутує і набуває поширення в художній літературі нашого часу.

Література

1. *Український правопис*. К.: Наукова думка, 2015. 288 с.

ГЕНДЕРНА ЧУТЛИВІСТЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Циганенко Л.

Національний університет «Львівська політехніка»

Інститут гуманітарних і соціальних наук

Кафедра політології та міжнародних відносин

mila.tsyganenko.2000@gmail.com

Науковий керівник – **Конівіцька Т. Я.**, викладач кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Емансипація жінок, рух за рівність жінки й чоловіка, який набирає популярності у сучасному світі і знаходить підтримку серед багатьох людей, породжує такі питання: Як зараз звертатися до жінок, які активно опановують найрізноманітніші сфери суспільного життя, «чоловічі» професії? Можливо, є потреба активніше використовувати фемінітиви?

Тенденцію на збільшення кількості фемінітивів відзначила мовознавиця Олена Синчак. Дослідниця стверджує, що у 2000-х роках було зафіксовано 50 нових форм, а нині їх більше 500. Також дослідниця зазначає, що словник фіксує приблизно 3,5 тис. таких новотворів, проте серед них багато таких, які не надають жінці статусу у суспільстві [5].